

สรุปโครงการพัฒนาการจัดการอาหารริมบาทวิถีปลอดภัย สร้างเสริมสุขภาพและสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย (17 มิถุนายน 2562 – 31 ตุลาคม 2563)

โดย สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ
กรมอนามัย

นิยามที่เกี่ยวข้อง

1.

อาหารริมบาทวิถี (Street food) หมายถึง อาหารที่จำหน่ายในแผงลอยจำหน่ายอาหารที่ตั้งริมฟุตบาทหรือริมบาทวิถี มีลักษณะเป็นแคร์ แท่น โต๊ะ แผง รถเข็น หรือพาหนะอื่นใดที่ขายอาหาร เครื่องดื่ม น้ำแข็ง โดยตั้ง ประจำที่ในบริเวณที่ทางราชการอนุญาต อันได้แก่ ที่ทางสาธารณะ **ที่เอกชน** ที่ราชพัสดุ ที่สาธารณะประโยชน์ บริเวณวัด หรือที่ริมน้ำ ซึ่งอาจจะมีการจัดตั้งแบบถาวร หรือเคลื่อนย้ายได้ตามเวลาที่กำหนด

นิยามที่เกี่ยวข้อง

2.

มาตรฐานอาหารริมบาทวิถี หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานอาหารริมบาทวิถี ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม

3.

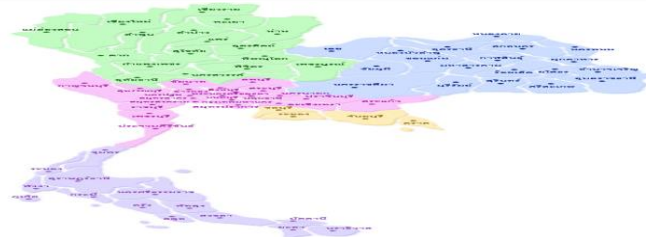
ต้นแบบอาหารริมบาทวิถี (Model) หมายถึง พื้นที่ดำเนินงานอาหารริมบาทวิถี มีระบบและกลไกในการพัฒนา ดังนี้

1. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอาหารริมบาทวิถี(ด้านสุขภาพ/ด้านเศรษฐกิจ/ด้านสังคม/ด้านวัฒนธรรม)
2. มีมาตรการหรือนโยบายระดับท้องถิ่นที่ส่งเสริมพื้นที่ดำเนินงานอาหารริมบาทวิถีปลอดภัย
3. มีระบบและกลไกในการพัฒนาอาหารริมบาทวิถีโดยภาคีเครือข่ายมีบทบาทในการขับเคลื่อน
4. มีชมรมผู้ประกอบการค้าอาหารริมบาทวิถี

12 พื้นที่เป้าหมายเดิม ปี 2561

1. ตลาดอนุสาร (ไนท์บาซาร์) จ.เชียงใหม่ (ฉ/T)
2. กาดกองต้า จ.ลำปาง (ปิด/T+L)
3. ตลาดน้ำกรุงเก่า วัดท่าการ้อง จ.อยุธยา (ฉ/T)
4. ถนนขุนไกรไนท์ฟู้ด จ.สุพรรณบุรี (เปิด/L)
5. ตลาดประมงท่าเรือพลี จ.ชลบุรี (ปิด/T+L)
6. ตลาดต้นยาง จ.กาฬสินธุ์ (ฉ/L)
7. ตลาดโต้รุ่งคุณภาพ จ.อุบลราชธานี (ฉ/L)
8. ถนนคนเดินเซราะกราว จ.บุรีรัมย์ (ปิด/T+L)
9. ถนนตีเหล็ก(ตลาดศาลเจ้า) จ.สุราษฎร์ธานี(ปิด/T+L)
10. ถนนคนเดิน ภูเก็ตตลาดใหญ่ จ.ภูเก็ต (ปิด/T)
11. ถนนริ้นรมย์ เซ็นเตอร์พ้อยท์ จ.ตรัง (เปิด/L)
12. ถนนคนเดิน เพลินกินของอร่อย ย้อนรอยบ่ออย่าง จ.สงขลา (ปิด/T+L)

พื้นที่พัฒนา Street Food จำนวน 32 จังหวัด

กลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติม 8 จังหวัด

- ① ระยอง
- ② กาญจนบุรี
- ③ นครปฐม
- ④ สมุทรสาคร
- ⑤ กรุงเทพฯ
- ⑥ ราชบุรี
- ⑦ จันทบุรี
- ⑧ นครราชสีมา

ภาคีเครือข่ายการพัฒนา

- เจ้าหน้าที่ทุกระดับ
- ผู้ประกอบการ
- ประชาชนและนักท่องเที่ยว

L=local
T=tourism

ตรวจเยี่ยมฯ
16 พื้นที่

12 พื้นที่ขยายใหม่ ปี 2562

1. ถนนคนเดินปาย จ.แม่ฮ่องสอน (ปิด/T)
2. ตลาดโต้รุ่งเมืองแพร่ (ประตูชัย) จ.แพร่ (เปิด/L)
3. ถนนคนเดินชุมแพ จ.ขอนแก่น (ปิด/L)
4. ถนนคนเดินนครพนม จ. นครพนม (ปิด/T)
5. ถนนคนเดินชัยภูมิ จ.ชัยภูมิ (ปิด/L)
6. ตลาดโต้รุ่ง ทม.ยโสธร จ.ยโสธร (ปิด/L)
7. ถนนคนเดินบ้านวัดสิงห์ จ.ชัยนาท (ปิด/L)
8. ตลาดโต้รุ่งลำนารายณ์ จ.ลพบุรี (เปิด/L)
9. ถนนคนเดิน ทม.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ประจวบฯ (ปิด/T+L)
10. ถนนคนเดินทต.แพรक्षा จ.สมุทรปราการ (ปิด/L)
11. ถนนคนเดินกระบี่ จ.กระบี่ (ปิด/T)
12. ตลาดเย็นเย็น จ.สตูล (ปิด/L)

ขยายพื้นที่พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานอาหารริมบาทวิถี โดยพื้นที่เดิมเป็นพี่เลี้ยง (Coaching) ใช้กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Appreciation Influence Control; AIC) เพื่อพัฒนาต้นแบบพื้นที่ดำเนินการอาหารริมบาทวิถีปลอดภัยและสร้างเสริมสุขภาพ

การดำเนินงานโครงการพัฒนาการจัดการอาหารริมบาทวิถี ปี 2560 - 2563

ปี 61
12
พื้นที่

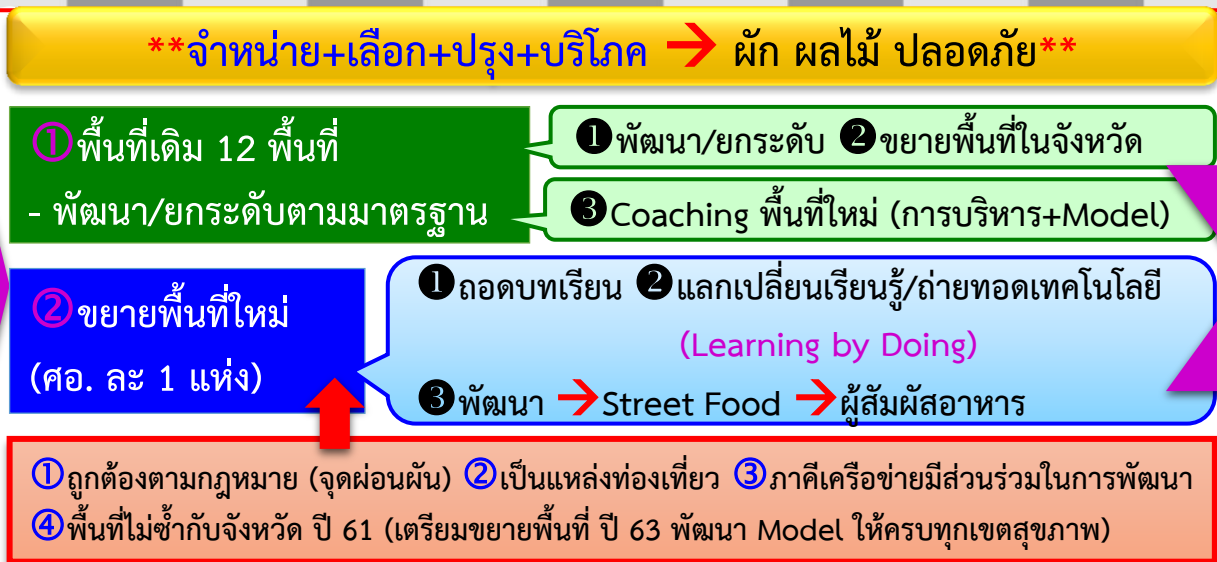
- ① จุดผ่อนผัน ② CFGT ③ ผู้สัมผัสอาหาร ④ No.บุหรื/สุรา ⑤ No Foam ⑥ ซ้อนกลาง ⑦ ล้วมสะอาด ⑧ อ่างล้างมือ ⑨ ขยะ ⑩ เผื่อระวัง(อาหาร/น้ำ/น้ำแข็ง)

อาหารริมบาทวิถี

Street Food

ปี
2562
-
2563

ยุทธศาสตร์

- ① พัฒนารูปแบบข้อมูลการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี
- ② พัฒนารูปแบบการส่งเสริมการบริโภคผัก ผลไม้ และลดหวาน มัน เค็ม
- ③ พัฒนารูปแบบในการพัฒนาและการขยายผลสู่ระดับพื้นที่โดยกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ④ พัฒนากฎหมายการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ
- ⑤ พัฒนานโยบายการพัฒนาถนนอาหารริมบาทวิถี
- ⑥ พัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะ

กลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานอาหารริมบาทวิถี

กรอบแนวคิดในการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

ความต้องการของผู้บริโภค

ระบบและกลไกการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี
ผ่านมาตรฐานอาหารริมบาทวิถี และส่งเสริมบริโภคผัก ผลไม้
ที่ปลอดภัยอย่างเพียงพอ

พื้นที่เป้าหมายเดิม 12 จังหวัด
เชียงใหม่ ลำปาง พระนครศรีอยุธยา
สุพรรณบุรี ชลบุรี นนทบุรี กาฬสินธุ์
อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต
ตรัง สงขลา

ขยายพื้นที่พัฒนา
เกณฑ์มาตรฐาน
อาหารริมบาทวิถี
โดยพื้นที่เดิมเป็นพี่
เลี้ยง (Coaching)

พื้นที่เป้าหมายขยาย 12 จังหวัด
จังหวัดแม่ฮ่องสอน แพร่ ชัยนาท
ลพบุรี ประจวบคีรีขันธ์
สมุทรปราการ ขอนแก่น นครพนม
ชัยภูมิ ยโสธร กระบี่ สตูล

วัตถุดิบอาหาร
ผักและผลไม้

- วัตถุดิบมี
คุณภาพสะอาด
ปลอดภัย
- การตรวจสอบ
คุณภาพวัตถุดิบ
- เกษตรอินทรีย์

การแปรรูป/บริการ
อาหารริมบาทวิถี

- การล้างผัก
และผลไม้ที่
ถูกต้อง
- การปฏิบัติตาม
เกณฑ์มาตรฐาน
อาหารริมบาทวิถี

การบริโภคอาหาร
ผักและผลไม้

- มีความรอบรู้
ด้านสุขภาพ
(HL)
- การบริโภคผัก
ผลไม้ปลอดภัย
อย่างเพียงพอ

ประชาชนสุขภาพดี

- อาหารสะอาด ปลอดภัย
- บริโภคผักและผลไม้ปลอดภัย
- สุขอนามัยดี

เศรษฐกิจดี

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย
- การค้าและความมั่งคั่ง

ความยั่งยืน

อปท. มีนโยบายระดับท้องถิ่น
ที่ส่งเสริมให้อาหารริมบาทวิถี

พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกระทรวงสาธารณสุข

การพัฒนาระบบและกลไกเชิงบูรณาการในการขยายผลระดับพื้นที่

พัฒนาพื้นที่ดำเนินงานอาหารริมบาทวิถี

ติดตามและประเมินผล

เป้าหมายโครงการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

เป้าหมาย
โครงการ

สร้างต้นแบบพื้นที่ดำเนินการอาหารริมบาทวิถี สร้างเสริมสุขภาพ

- ส่งเสริมการจำหน่ายและการบริโภคผักผลไม้ปลอดภัยที่เพียงพอ
- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอาหารริมบาทวิถี
- เกิดระบบ และกลไกการจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สร้างสุขภาวะให้ผู้บริโภค และ สนับสนุนการท่องเที่ยวไทย

วัตถุประสงค์โครงการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

พัฒนาต้นแบบพื้นที่ดำเนินงานอาหารริมบาทวิถีสร้างเสริมสุขภาพ

พัฒนารูปแบบ/ระบบและกลไกในการจัดการพื้นที่ดำเนินงานอาหารริมบาทวิถี

ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy) ของประชาชน
ที่ใช้บริการอาหารริมบาทวิถี

จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกระทรวงสาธารณสุขในการขับเคลื่อน
พื้นที่ดำเนินงานอาหารริมบาทวิถีสร้างเสริมสุขภาพ

ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

① การพัฒนาต้นแบบพื้นที่จัดบริการอาหารริมบาทวิถี

- ชี้แจงแนวทางการพัฒนาพื้นที่เก่า+พื้นที่ใหม่
- พัฒนา(ร่าง)กฎกระทรวงการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ และ มาตรการ COVID-19
- เยี่ยมเสริมพลังพื้นที่ SF ใหม่ 12 พื้นที่

② พัฒนารูปแบบและกลไกการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

- ถอดบทเรียนพื้นที่ใหม่ 12 พื้นที่
- ติดตามการพัฒนาพื้นที่เก่า 5 พื้นที่ (คงคุณภาพ/ต่อยอด)
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่ SF1 ครั้ง (Learning by doing)
- การขยายพื้นที่ SF ในระดับพื้นที่ (ตรัง/สุราษฎร์ธานี)
- การเฝ้าระวังความปลอดภัยอาหารในพื้นที่ SF 24 แห่ง

③ ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพอาหารริมบาทวิถี

- ส่งเสริมการบริโภคผักและผลไม้ปลอดภัย+จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ SF
- บูรณาการเกณฑ์เมนูสุขภาพ+ไอโอดีน
- จัดจ้างวิจัยประเมินความรู้ด้านสุขภาพ

④ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

- ประกาศนโยบายพัฒนาอาหารริมบาทวิถี
Street Food Good Health
- ประชุมคณะกรรมการ SF (บูรณาการหน่วยงาน)

(1) การพัฒนาต้นแบบพื้นที่จัดบริการอาหารริมบาทวิถี

1.

พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานอาหารริมบาทวิถี สู่ (ร่าง) กฎกระทรวงสุขลักษณะการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

2.

สรุปการประชุม 2 ครั้ง (บางแสน + เชียงใหม่)

(1) Kick off Street food

(2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่ใหม่ – เก้า (Coaching)

(3) รับฟังข้อเสนอแนะ (ร่าง) กฎกระทรวงการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

(4) บทเรียนการป้องกัน Covid-19

(5) แนวคิด & ทิศทางการขับเคลื่อน

(6) การสร้างกลไกการขับเคลื่อน (อปท. หลัก / สสจ.-ศอ.)

(7) การเพิ่มบทบาทของผู้บริโภค

(8) การส่งเสริมการบริโภคผัก ผลไม้

(5.1) ขับเคลื่อนภายใต้ Concept

มาตรฐาน Street Food + New Normal

(5.2) จัดทำฐานข้อมูล Street Food

(5.3) การสื่อสารประชาสัมพันธ์

(ผู้ประกอบการ/ผู้บริโภค/เครือข่าย)

1.

นำพาประเทศไทยก้าวสู่ประเทศที่มีร้านอาหารริมบาทวิถีที่ดีที่สุดในโลก

2.

1 จังหวัด 1 Street Food ต้นแบบ

แผนงานรองรับนโยบายสำคัญ ของกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 22 Key Results

1. ระบบสุขภาพปฐมภูมิเข้มแข็ง
สพ.ยงยศ สสส, สป, สบส.

1. จำนวนประชาชนคนไทย มีหนอประจำตัว 3 คน (25 ล้านคน)
2. การจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ ตาม พรบ.ฯ (2,500 กิ่ง)
3. พหุ.ที่มีคุณภาพดูแลคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบาง (10 ล้านคน)

4. สุขภาพวิถีใหม่
สพ.ยงยศ อ. จ. อย สสอ.สป.

สถานประกอบการปรับปรุงผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

- ✔ ตลาดนัด นำซื้อ จังหวัดละ 1 แห่ง
- ✔ อาหารริมบาทวิถี จังหวัดละ 1 แห่ง

7. ดูแลสุขภาพแบบองค์รวม
สพ.ยงยศ อ. พ. จ. สบส. กยผ.สป.

1. เด็กไทยมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการสมวัย
  - ร้อยละ 85 ของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย
  - ร้อยละ 62 ของเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน
2. ผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวอย่างมีความสุขภาวะ:
  - ร้อยละ 50 ของประชากรสูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพดีทั้งประสจ
  - ร้อยละ 100 ของ sw. ขนาด 120 เหยียดขึ้นไป มีการจัดตั้ง คลินิกผู้สูงอายุ
  - ร้อยละ 95 ของตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (LTC) ในชุมชน ผ่านเกณฑ์
3. พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพจิตเชิงรุก
  - เด็กไทยมีระดับสติปัญญาเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 100
  - อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ไม่เกิน 8.0 ต่อประชากรแสนคน

2. เศรษฐกิจสุขภาพ
สป.สงชัย สบส. พท. อย. ว.

1. อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้รับมาตรฐานการท่องเที่ยว (เพิ่มขึ้นร้อยละ 5)
2. สถานะที่หักกันตัวตามรัฐกำหนด (AHQ/WQ) ใต้มาตรฐานตามเกณฑ์การรับชาวต่างชาติเพิ่มขึ้น (เพิ่มขึ้นร้อยละ 5)

5 COVID-19
สป.สงชัย คร. พ. ว. อย. สบส. สสอ.สป.

1. ทุกจังหวัดสามารถควบคุมสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้สงบได้ภายใน 21-28 วัน
2. อัตราป่วยตายของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของทั้งประเทศต่ำกว่าร้อยละ 1.4

8. ธรรมภิบาล
สป.สุระ สปท.สป. กุทกรม

1. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ร้อยละ 92
2. จำนวนส่วนราชการและหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านเกณฑ์การประเมินการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ร้อยละ 75

3. สมุนไพร ภัยสุขภาพ ภัยชง
สป.รุ่งนที สบส. พท. อย. ว. กุสธ.

- 1) จำนวนหน่วยบริการที่จัดการบริการคลินิกภัยสุขภาพทางารแพทย์แบบบูรณาการครอบคลุม sw. สังกัด ก.สธ. และสถานพยาบาลภาคเอกชน ไม่บ่อยกว่าร้อยละ 50
- 2) เมื่อสมมุติไฟรได้รับการพัฒนาด้านเกษตร วิถีฤดูสมุนไพรลดสารเคมีสมุนไพร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและการแพทย์แผนไทย ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 ของจำนวนเมืองสมุนไพรทั้งหมด 14 จังหวัด

6. ระบบบริการก้าวหน้า
สป.สงชัย พ. ว. กุสธ.สป. กุสธ.สป.

1. กุทกร.ระดับ A และ S ให้บริการตามแนวปฏิบัติการแพทย์วิถีใหม่ในสาขาที่เลือกครบถ้วนตาม Key Step Assessment
2. กุทกร.ระดับ A และ S มีการจัดทำแผนและเชิงแผน BCP for EID
3. ร้อยละของเขตสุขภาพที่มีนวัตกรรมจัดการบริการสุขภาพ (ร้อยละ 100)

9. องค์กรแห่งความสุข
สป.สุระ จ. กท.สป. วท.สป. กยผ.สป. กุทกรม

1. องค์กรแห่งความสุขที่มีคุณภาพและเป็นต้นแบบ (จังหวัดละ 1 แห่ง, กรมวิชาการละ 1 แห่ง)
2. ร้อยละของบุคลากรที่มีความพึงพอใจต่อการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ได้รับการพัฒนา $\geq$ ร้อยละ 80

4 พื้นที่

- (1) ถนนตีเหล็ก (ตลาดศาลเจ้า อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี) ขยายไปสู่
ตลาดท่าเรือเกาะ ถ.ตลาดใหม่ ต.ตลาด อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
- (2) ถนนรื่นรมย์ (ตลาดเซ็นเตอร์พอยต์) อ.เมือง จ.ตรัง ขยายไปสู่
ถนนคนเดินสถานีรถไฟตรัง อ.เมือง จ.ตรัง
- (3) ตลาดไต้รุ่งคุณภาพ(ถนนราชบุตร) อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ขยายไปสู่
  - (3.1) ถนนคนเดินเทศบาลนครอุบลราชธานี อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
  - (3.2) ถนนคนเดินเขมราฐอุบลราชธานี อ.เขมราฐ จ.อุบลราชธานี
  - (3.3) ถนนอาหารน้ำเย็น อ.น้ำเย็น จ.อุบลราชธานี
  - (3.4) ถนนคนเดินแม่น้ำสองสี อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี
- (4) ถนนขุนไกรไนท์ฟู้ด อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี ขยายไปสู่
ตลาดหน้าองค์อนุสรณ์ดอนเจดีย์ อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี

9 พื้นที่

การตรวจเยี่ยมเสริมพลังเพื่อการพัฒนาและยกระดับของ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้แทน

- (1) ถนนคนเดิน ตลาดใหญ่ จ.ภูเก็ต (14 ก.ค. 62)
- (2) ถนนตีเหล็ก ตลาดศาลเจ้า จ.สุราษฎร์ธานี (23 ส.ค. 62)
- (3) kick off ตลาดประมงท่าเรือพลี จ.ชลบุรี (30 พ.ย. 62)
- (4) ตลาดโต้รุ่งคุณภาพ(ถนนราชบุตร) จ.อุบลราชธานี (17 ธ.ค. 62)
- (5) ถนนรื่นรมย์ (ตลาดเซ็นเตอร์พอยต์) จ.ตรัง (12 ม.ค. 63)
- (6) ตลาดต้นยาง อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ (17 ม.ค. 63)
- (7) ถนนคนเดินเซราะกราว อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ (22 ก.พ. 63)
- (8) ถนนขุนไกรไนท์ฟู้ด อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี (7 มี.ค. 63)
- (9) ตลาดนุ่งกรุงเก่าวัดท่าการ้อง อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา (18 ก.ค. 63)

5 พื้นที่

การตรวจเยี่ยมเสริมพลังเพื่อการพัฒนาและยกระดับของ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้แทน

- (1) ตลาดโต้รุ่งลำนารายณ์ จ.ลพบุรี (7 ธ.ค. 62)
- (2) ถนนคนเดินบ้านวัดสิงห์ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท (17 ก.ค. 63)
- (3) ถนนคนเดินเทศบาลตำบลแพรक्षा อ.เมือง จ.สมุทรปราการ (9 ส.ค. 63)
- (4) ถนนคนเดินเทศบาลเมืองชุมแพ จ.ขอนแก่น (18 ก.ย. 63)
- (5) ถนนสายอาหารปลอดภัย โต้รุ่ง ประตู่ชัย อ.เมือง จ.แพร่ (24 ก.ย.63)

3 พื้นที่

การตรวจเยี่ยมเสริมพลังเพื่อการพัฒนาและยกระดับของ
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้แทน

- (1) ตลาดนวัตวิถีท่าเรือคลองคาง อ.เมือง จ.นครสวรรค์ (25 ม.ค. 63)
- (2) ถนนอาหารปลอดภัย เทศบาลนครสมุทรสาคร อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
(17 ก.พ. 63)
- (3) ถนนอาหารปลอดภัย เทศบาลเมืองขลุง จ.จันทบุรี (14 มี.ค. 63)

โอกาสการพัฒนาขั้นต่อไป

1.

จัดทำฐานข้อมูลอาหารริมบาทวิถี (Street Food) ของประเทศไทย รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์และจุดเด่นของพื้นที่ดำเนินงานอาหารริมบาทวิถี ของประเทศไทยเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย

2.

พัฒนาคู่มืออาหารริมบาทวิถีเพื่อสุขภาวะ (Checklist)

3.

การสร้าง brand : Street Food Good Health (อาหารปลอดภัย ใส่ใจสุขภาวะ)

(2) พัฒนาระบบและกลไกการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

1.

ศึกษาสถานการณ์ ถอดบทเรียนพื้นที่ใหม่ 12 แห่ง

2.

พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่และภาคีเครือข่ายผู้ประกอบการอาหารริมบาทวิถี
ระหว่างพื้นที่เดิม ปี 2561 และ พื้นที่เป้าหมายใหม่ ปี 2562
(Learning by doing)

(3) ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพอาหารริมบาทวิถี

1.

รณรงค์สื่อสารสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy)
แก่ผู้ประกอบการ และประชาชนผู้บริโภค

2.

ผลการเฝ้าระวังความปลอดภัยอาหาร จำนวน 3 ครั้ง

จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ และ ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ (Health literacy)

สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
Website : <http://foods.anamailmph.go.th>

การเลือกซื้อ พักสด พลั๊ว

ให้สะอาด ปลอดภัย

พักสด พลั๊ว
เป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ
โดยให้สารอาหารที่จำเป็นต่อ
เจริญเติบโต ช่วยรักษาสมดุลของร่างกาย
ทำให้ระบบย่อยอาหารและระบบขับถ่ายดีขึ้น

อันตราย
อาจก่อให้เกิดโทษต่อร่างกายได้
ถ้าหากมีการปนเปื้อน

- เชื้อโรคและพยาธิ
- สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตกค้าง
- สารเคมีดินแต่ง (ฟอสฟอรัส บอแรกซ์ สารฟอกขาว)

การเลือกซื้อ
จากแหล่งเพาะปลูก / แหล่งซื้อที่เชื่อถือได้

- ซื้อผักสดที่สะอาด ไม่มีคราบดินหรือคราบขาวของสารพิษกำจัดศัตรูพืชหรือเชื้อราหรือมีกลิ่นฉุนผิดปกติ
- ซื้อผักสด ที่มีรูพรุนเป็นรอยกัดแทะ
- ซื้อผักสดอนามัยหรือผักกางมุ้ง
- กินผักตามฤดูกาล
- กินผักพื้นบ้าน
- ไม่กินผักชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นประจำ

สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
Website : <http://foods.anamailmph.go.th>

การล้าง พักสด พลั๊ว

ให้สะอาด ปลอดภัย

การล้าง พักสด พลั๊ว
ที่ถูกวิธีและมีประสิทธิภาพจะช่วย
ลดสารตกค้างจากยาฆ่าแมลง
และการปนเปื้อนลงได้

การเตรียมผักก่อนล้าง

ผักหัว / พักมีราก   **ผักใบ**
ปอกเปลือกตัดส่วนที่ไม่รับประทานออก   แคะกลีบ / คลี่ใบ

พลั๊ว
ล้างทิ้งผล

- ล้างด้วยน้ำไหล

(ล้างผักสด พลั๊ว ในครัวเรือน)

แช่ผักในน้ำ   น้ำใส่กรด /   ใช้มือช่วยถูบ พลั๊ว
นาน 15 นาที   ตะกรัง เม็ดน้ำไหล   ประมาณ 2 นาที
ความแรงพอประมาณ

ลดสารพิษตกค้างได้ **25-63%**

สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
Website : <http://foods.anamailmph.go.th>

การล้าง พักสด พลั๊ว

ให้สะอาด ปลอดภัย

การล้าง พักสด พลั๊ว ในปริมาณมาก

- ล้างด้วยพวงพุดหรือเบกกิ้งโซดา (ใช้ถ้วยใบคาร์บอนเต)

ใส่ 1/2 ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 10 ลิตร
แช่นาน 15 นาที
ล้างด้วยน้ำสะอาด

ลดสารพิษตกค้างได้ **90-95%**

- ล้างด้วยน้ำส้มสายชู

ใช้ 1 ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 4 ลิตร
แช่นาน 15 นาที
ล้างด้วยน้ำสะอาด

ลดสารพิษตกค้างได้ **60-84%**

24 เมนูเด็ด

ผัก พลั๊ว ริมบาทวิถี

Street Food

QR code

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ
บริโภคผักพลั๊วปลอดภัยอย่างเพียงพอ 400 กรัม
สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ กรมอนามัย

ประเมินผลความรู้ความเข้าใจ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) และความพึงพอใจของผู้ประกอบการ

(4) การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

1.

- คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี
- มติการประชุมครั้งที่ 1 (สรุปสำคัญ)
- ปิงปวงประมาณ 64 กระทรวงสาธารณสุข โครงการสำคัญ อาหารริมบาทวิถี จังหวัดละ 1 แห่ง (ระบุเกณฑ์คัดเลือก)
- ศึกษาเชิงเศรษฐศาสตร์ของการพัฒนาอาหารริมบาทวิถีต่อเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว โดยทำการศึกษาวิจัยเชิงเศรษฐศาสตร์ของร้านอาหารริมบาทวิถี เพื่อประเมินผลกระทบจากการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี
- สื่อสารสาธารณะเพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายการพัฒนาอาหารริมบาทวิถี ของกระทรวงสาธารณสุขสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

แผนประชาสัมพันธ์การดำเนินงานพัฒนาอาหารริมบาทวิถี

Social Network

การดำเนินงานอาหารริมบาทวิถี Street Food Good Health ปี 62-63

แม่ฮ่องสอน ถนนคนเดินป่า 9พ.ค.63	ลำปาง ท่าดอกคำ 4ม.ย.63	นครพนม ถนนคนเดินนครพนม 23พ.ค.63
เชียงใหม่ ตลาดอนุสาร 9มี.ค.63	แพร่ ตลาดใต้รูปประตูชัย 27มี.ย.63	กาฬสินธุ์ ตลาดต้นยาง 17ม.ค.63
นครสวรรค์ งานตรุษจีน 25ม.ค.63	ขอนแก่น ถนนคนเดินชุมชน 8ส.ค.63	อุบลราชธานี ตลาดใต้รุ่งคุณภาพ ถนนราชบุตร 17ส.ค.62
ชัยนาท ถนนคนเดินบ้านวัดสิงห์ 11ก.ค.63	ชัยภูมิ ถนนคนเดินชัยภูมิ 22ส.ค.63	บุรีรัมย์ ถนนชรากราว 22ก.พ.63
ลพบุรี ตลาดใต้รุ่งสำราญณ์ 7ส.ค.62	ยโสธร ตลาดใต้รุ่ง กม.ยโสธร 25ก.ย.63	สุพรรณบุรี ซุสไทรโยทิต 7มี.ค.63
กาญจนบุรี ถนนคนเดินป่าแพรก 20มี.ย.63	สมุทรปราการ ถนนคนเดิน ทด.แพรกษา 16พ.ค.63	ราชบุรี ถนนวัดสุขุมชนูปวิ 4ก.ย.63
นครปฐม ร้านค้าองค์พระปฐมฯ 15ส.ค.63	ชลบุรี ตลาดประมงท่าเรือพลี "kick off Street Food Thailand" 30 พ.ย.62	ระยอง 18ก.ค.63
สมุทรสาคร ถนนอาหารปลอดภัย 17ก.พ.63	ประจวบฯ ถนนคนเดิน กม.ประจวบฯ 25ก.ค.63	สุราษฎร์ฯ ตลาดศาลเจ้า 23ส.ค.62
ภูเก็ต หาดใหญ่ 21ก.ค.62	กระบี่ ถนนคนเดินกระบี่ 22มี.ค.63	ตรัง ถนนริษมย์ 12ม.ค.63
สงขลา ถนนคนเดินสงขลา เม.ย.63	สตูล ตลาดเย็น เขิน 11ก.ย.63	

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม
สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ กรมอนามัย
0-2590-4178

สื่อโทรทัศน์/หนังสือพิมพ์

VDO Conference/Live

Road Map Street Food : 2561 - 2564

Road Map Street Food

ยุทธศาสตร์

อาหารริมบาทวิถี

- ① พัฒนารฐานข้อมูล
- ② รูปแบบส่งเสริมสุขภาพเน้นบริโภค ผักผลไม้/ลดหวาน มัน เค็ม
- ③ ระบบและกลไกการขยายผลในระดับพื้นที่โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ④ พัฒนากฎหมายการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ
- ⑤ พัฒนานโยบายอาหารริมบาทวิถี
- ⑥ พัฒนารูปแบบสื่อสารสาธารณะ
- ⑦ พัฒนาระบบเฝ้าระวังในพื้นที่

ภาคีเครือข่าย

(บูรณาการ&ขับเคลื่อน)

- ✓ ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ
- ✓ ภาคเอกชน
- ✓ ภาคประชาชน

พื้นที่พัฒนา 12 จังหวัด

เชียงใหม่ ลำปาง
พระนครศรีอยุธยา
สุพรรณบุรี ชลบุรี
บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์
อุบลราชธานี ภูเก็ต
สุราษฎร์ธานี
ตรัง สงขลา

ขยายพื้นที่
โดยพื้นที่เดิม
เป็นพี่เลี้ยง
(Coaching) โดย
กระบวนการ
วางแผนแบบมี
ส่วนร่วม
(AIC)

พื้นที่ขยาย 12 จังหวัด

แม่ฮ่องสอน แพร่
ชัยนาท ลพบุรี
ประจวบคีรีขันธ์
สมุทรปราการ
ขอนแก่น นครพนม
ชัยภูมิ ยโสธร
กระบี่ สตูล

พื้นที่เพิ่มเติม 6 จังหวัด

กาญจนบุรี
นครปฐม
สมุทรสาคร
ราชบุรี ระยอง
กรุงเทพมหานคร

ขยายพื้นที่
พัฒนา
โดยนาระบบ
และกลไกการ
จัดการในระดับ
พื้นที่โดย
องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น
เป็นแกน

ขยายพื้นที่ พัฒนาด้านแบบ พื้นที่จัดบริการ อาหารริมบาทวิถี

จำนวน 76 จังหวัด
(จังหวัดละ 1 พื้นที่)

ปี 2561

ผลการดำเนินงาน

1. รูปแบบการจัดการพื้นที่จัดบริการอาหารริมบาทวิถี 1.1รูปแบบปิดถนน 1.2รูปแบบไม่ปิดถนน 1.3พื้นที่เฉพาะ
2. การพัฒนาอาหารริมบาทวิถีอย่างมีรูปแบบ/มาตรฐานที่มากการมีส่วนร่วม
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่
4. ผู้ประกอบการอาหารได้รับการพัฒนาศักยภาพตามกฎหมาย
5. ข้อมูลมุมมองสะท้อนของผู้บริโภคต่อพื้นที่อาหารริมบาทวิถี

ปี 2562 - 2563

แผนและกระบวนการพัฒนา

1. พัฒนาด้านแบบพื้นที่จัดบริการอาหารริมบาทวิถีปลอดภัยได้มาตรฐานและสร้างเสริมสุขภาพ (ถอดบทเรียนในพื้นที่/ชี้แจงแนวทาง/พัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน/พัฒนากฎหมาย/แผนพัฒนาระดับพื้นที่/พัฒนาด้านแบบ/พัฒนาศูนย์เรียนรู้)
2. พัฒนาระบบและกลไกการจัดการพื้นที่อาหารริมบาทวิถีโดยภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม (ถอดบทเรียนพื้นที่/พัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้/Coaching Tourism/LocalVT+L)
3. ประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพ ของผู้ประกอบการ/ผู้บริโภค/นักท่องเที่ยว ที่ใช้บริการอาหารริมบาทวิถี
4. ประเมินผลเชิงเศรษฐศาสตร์ (ส่งเสริมเศรษฐกิจ/ท่องเที่ยว)
5. พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายระดับกระทรวงสาธารณสุข
6. MOU ภาคีเครือข่าย พัฒนาอาหารริมบาทวิถี (ททท.)

ปี 2564

แผนการพัฒนา

1. ประกาศวาระแห่งชาติ Street Food Good Health (สธ/มท/พณ/ททท/กษ ...) และบูรณาการงานร่วมกัน
2. กำหนดเป็น KPI ของกระทรวงสาธารณสุข
3. ขยายผลระบบกลไกจัดการอาหารบาทวิถี โดย อปท.
4. พัฒนารฐานข้อมูลด้านอาหารริมบาทวิถี 4 มิติ
5. พัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะ /ระบบเฝ้าระวังในพื้นที่อาหารริมบาทวิถี โดย ผู้ประกอบการ/ผู้บริโภค
6. ขับเคลื่อนมาตรการทางกฎหมายอาหารริมบาทวิถี
7. ประสานภาคีเครือข่ายพัฒนานวัตกรรมในพื้นที่
8. ประเทศไทยเป็นลำดับ 1 ในกลุ่มประเทศ ASEAN ด้านการพัฒนาการจัดการพื้นที่อาหารริมบาทวิถี

สสส

สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

นวัตกรรม Street Food (การปกปิดอาหาร)

นวัตกรรม Street Food (จุดล้างมือ)

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

นวัตกรรม Street Food (อุปกรณ์ดูดควัน)

นวัตกรรม Street Food (โภชนาการ)

ประเด็น : สุขภาพดีวิถีใหม่ : คนไทยรอบรู้ดี สุขภาพดี อารมณ์

Quick Win

3 เดือน

1. ประชุม
ประสานนโยบาย
ร่วมกับเขตสุขภาพ
และสสจ.
2. ประชุมร่วมกับ
สถานประกอบการ
และท้องถิ่น
(ระดับเขตสุขภาพ)
3. เปิดตัว Model
อาหารริมบาทวิถี
(Street food
good health) /
ตลาดนัด นำซื้อ
(healthy market
ระดับประเทศ

6 เดือน

1. กิจกรรมรณรงค์และ
ขับเคลื่อน อาหารริมบาทวิถี
(Street food good health)
/ตลาดนัด นำซื้อ
(healthy market) รายเขต
2. ผู้ประกอบการ
ประเมินตนเองผ่าน NPP
  - ตลาดนัด นำซื้อ
(Healthy Market)
จังหวัดละ 1 แห่ง
  - อาหารริมบาทวิถี
(Street Food Good Health)
จังหวัดละ 1 แห่ง
(รวม กทม.)

9 เดือน

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
ประเมินและเฝ้าระวัง
สถานประกอบการ
จำนวน 76 จังหวัด
(รวม กทม.)

12 เดือน

สถานประกอบการ
ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
จำนวน 76 จังหวัด
+ กทม.

- ตลาดนัด นำซื้อ
(Healthy Market)
จังหวัดละ 1 แห่ง
- อาหารริมบาทวิถี
(Street Food
Good Health)
จังหวัดละ 1 แห่ง
(รวม กทม.)

กรมอนามัย ส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

